

מסכת תענית

פרק ב'

א. סדר תעניות ביצה, מוציאין את הפתה לרוחבה של עיר, ונותניין אפר מקללה על גבי הפתה, ובראש הנטיה ובראש אב בית דין, וכל אחד ואחד נוטן בראשו. הזקן שבהן אומר לפניהם דברי כבושים, אחינו, לא נאמר באנשי נינה, וירא האללים את שכם ואת תעניהם, אלא (יונה ג) וירא האללים את מעשיהם, כי שבוי מדרך הרעה. ובקבלה הוא אומר (יואל ב) והרעו לבבכם ועל בגדייכם:

ב. עמדו בתפלה, מוריין לפני הפתה זקו ורגיל, ויש לו בנים, וביתו ריקם, כדי شيء לא בו שלם בתפלה, ואומר לפניהם עשרים וארבע ברכות, שמה עשרה שכט יום, ומוסיף עליהם עוד שש:

ג. ואלו הן, זכרונות, ושורות, אל ה' בצרתה לי קראתי ויענני (תהלים ק"כ:א'), אשא עיני אל הרים וגוי (שם קכא), ממעמקים קראתיך ה' (שם קל), תפלה לעני כי יעטף (שם קב). רביה יהודה

אומר, לא היה צריך לומר זכרונות ושורות, אלא אומר מחתיכו, רעב כי יהיה בארץ (מלכים א ח', ל"ז), דבר כי יהיה וגו', אשר היה דבר ה' אל ירמיהו על דברי הבארות (ירמיה יד). ואומר חותמיכו:

ד. על בראשונה הוא אומר, מי שענה את אברהם בהר המוריה, היא יענה אתכם ויישמע בקול צעקתכם היום זהה, ברוך אתה ה' גואל ישראל. על השניה הוא אומר, מי שענה את אבותינו על ים סוף, הוא יענה אתכם ויישמע קול צעקתכם היום זהה, ברוך אתה ה' זכר הנשכחות. על השליישית הוא אומר, מי שענה את יהושע בגלgal, הוא יענה אתכם ויישמע קול צעקתכם היום זהה, ברוך אתה ה' שומע פרועה. על הרביעית הוא אומר, מי שענה את שמואל במצוה, הוא יענה אתכם ויישמע בקול צעקתכם היום זהה, ברוך אתה ה' שומע צעקה. על החמשית הוא אומר, מי שענה את אליהו בהר הכרמל, הוא יענה אתכם ויישמע בקול צעקתכם היום זהה, ברוך אתה ה' שומע תפלה. על הששית הוא אומר, מי שענה את יונה ממעי הדגה, הוא יענה אתכם ויישמע בקול צעקתכם היום זהה, ברוך אתה ה' העונה בעת צרה. על השביעית הוא אומר, מי שענה את קוד ואות שלמה בנו בירושלים, הוא יענה אתכם ויישמע בקול צעקתכם היום זהה, ברוך אתה ה' המרחם על הארץ:

ה. מעשה בימי רבי חלפּא ורבי חנניה בן פרדיון, שעבר אחד לפני התחלה וגמר את הברכה כליה, ולא ענו אחריו אמן. פקעו הכהנים פקעו. מי שענה את אברהם אבינו בהר המוריה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום זהה. הריעו בני אהרון הריעו. מי שענה את אבותינו על ים סוף, הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום זהה. וכשבא דבר אצל חכמים, אמרו, לא חיינו נוגין בן אלא בשער מזרח ובהר הבית:

ו. שלוש תעניות בראשונות, אנשי משמר מתענין ולא משלימים, ואנשי בית אב לא היו מתענין כלל. שלוש שניות, אנשי משמר מתענין ומשלימים, ואנשי בית אב מתענין ולא משלימים. שבע אחרונות, אלו ואלו מתענין ומשלימים, דברי רבי יהושע. וחכמים אומרים, שלוש תעningar בראשונות, אלו ואלו לא היו מתענין כלל. שלוש שניות, אנשי משמר מתענין ולא משלימים, ואנשי בית אב לא היו מתענין כלל. שבע אחרונות, אנשי משמר מתענין ומשלימים, ואנשי בית אב מתענין ולא משלימים:

ז. אנשי משמר מתרים לשפטות יון בלילות, אבל לא ביום. ואנשי בית אב, לא ביום ולא בלילה. אנשי משמר ואנשי מעמד אסוריין מלספר ומילכקס, ובחמישי מקרין מפני כבוד השבת:

ח. כל הכתוב במגלה תענית שלא למספ"ד, לפניו אסור, לאחריו מפרק. רבי יוסי אומר, לפניו ולאחריו אסור. שלא להתענאה בהון, לפניו ולאחריו מפרק. רבי יוסי אומר, לפניו אסור, לאחריו מפרק:

ט. אין גזירין תענית על האבור בתקלה בחמשי, שלא להפקיע השרירים, אלא שלוש תעניות הראשונות שניי חמישי ושני, ושלוש תעניות חמישי שניי חמישי. רבי יוסי אומר, כשם שאין הראשונות בחמשי, כך לא שעניות ולא אחרונות:

י. אין גזירין תענית על האבור בראש החמש, בחגגה ובפורים, ואם התחילה, אין מפסיקין, דברי רבנן גמליאל אמר רבי מאיר, אף על פי שאמר רבנן גמליאל אין מפסיקין, מזקה היה שאין משלימים. וכן תעשה באב שחל להיות בערב שבת: